

vacích hodin, procházek a her na volném vzduchu. Děti dostávají ve škole celodenní stravu. — V knize je do všech podrobností popsáno vnitřní zařízení školy, přiměřená učebná osnova, lékařská kontrola, ochrana před nakažlivými chorobami, několik ukázek dotazníků a tabulek, týkajících se výzkumu dětí.

Tomáš Henek.

Josef Váňa: Měření inteligence. Část I. Pedotechnika díl III. Praha, Bakulův ústav 1933.

Dr. Josef Váňa, žák prof. V. Forstera, podává v přítomné studii, nazvané »Vznik, vývoj a současný stav metod měření inteligence« přehlednou a soustavnou informaci o tom, co bylo dosud v tomto oboru vykonáno. V naší dosud chudé literatuře o měření inteligence a o základních otázkách nadání je spis jeho cenným příspěvkem pro praxi učitelskou, lékařskou i soudní.

Ve studium měření inteligence uvádí autor informativním přehledem práce v tomto oboru vykonané v psychologii od dob Aristotelových až do počátků XX. století, kdy A. Binet svou škálou pro měření inteligence otvírá cestu konkrétnímu výzkumu individuální psychologie. Ta ustavuje se na rozhraní 19. a 20. století, položivši — na rozdíl od obecné psychologie, kteráž po dlouhá století tonula ve filosofických spekulacích — řešení psychologicko-pedagogických problémů na bezpečný základ konkrétního výzkumu individuálního, prováděného metodami kvantitativními. Jakmile tuto nasazena páka badání, přichází první na řadu studium úchylného dítěte; hledají se rozdíly mezi normálním a úchylným dítětem. Péče o slabomyslné objevuje se ve Francii od počátku 19. století, badatelé Esquirol, Itard a zvláště Séguin podrobují je výzkumu a r. 1839 objevuje se i první škola pro »idioty«, ale badání tato omezují se na jednotlivé význačné případy idiocie, postrádajíce soustavnosti a nedosahujíce žádoucí objektivity. Pročez svolává francouzské ministerstvo školství r. 1904, hodlající zakládati zvláštní školy pro děti podnormální, vědeckou komisi, která má stanovit, jak lze spolehlivě rozlišiti děti slabomyslné od normálních, a tu přední člen její, prof. A. Binet, bere si za úkol vypracovati psychologickou metodu, která by umožnila spolehlivou diagnosu slabomyslnosti a jejích stupňů.

Škála, kterou k praktickému měření inteligence r. 1908 sestavil, skládá se z řady testů pro děti nejnižší inteligenční úrovně až po úroveň průměrné či normální inteligence. Pro rozlišení debilního od normálního dítěte zvláště důležit je test 27. Škála byla kritizována četnými psychology v Evropě i v Americe, sám Binet dal jí r. 1911 po společné práci se Simonem novou úpravu. Myšlenkový základ její: vyjadřovati stupeň inteligence dosaženou intelektuální úrovní v řadě mentálních činností, zůstal většinou nedotčen a pojat i do dnes nejužívanější stanfordské revise Binet-Simonovy škály, podniknuté pod vedením prof. L. M. Termana.

Instruktivní studie Váňova seznamuje nás dále s řadou testů inteligenčních, určených k zkoumání jednotlivých projevů inteligence, a s metodou psychologických profilů. Testy tyto objevují se jako reakce na jednotný test B. S., jenž zjišťuje celkovou úroveň inteligenční beze zrání, převažuje-li ta či ona schopnost mentální. Klade se nyní důraz na to, že analytický výzkum myšlení a jednání má vycházeti od řady mentálních činností, vztahy mezi výsledky jejich se teprve ukáží, pokud lze předpokládati společné jejich činitele, schopnosti. Takto vznikly speciální a vlné soubory testů, namnoze doplňované psychologickými profily, pracemi Whipple-ho, Healy-ho, Sterna, Wiegmana a j.

Na řadu přicházejí bodové škály inteligence. Binetovy

testy byly standardisovány věkově, což se objevilo nepraktickým pro složitost a proto přechází se k standardisaci na základě bodování. Vznikají četné bodové úpravy škály Binet-Simonovy, vznikají i nové škály (Ottisova, Termanova, Thorndikeova, Pintnerova, Kuhlmannova, u nás Váňova, Příhodova a j.) vlivem praktické potřeby, kterou vyvolávají inteligenční zkoušky, zaváděné v americké armádě ve světové válce a hromadné užití jich ve školách amerických a po jejich příkladu i na četných školách evropských. Jsou to škály jednak slovní, jednak bezslovní (obrázkové, performanční, substituční, doplňovací, bludiště, podobnosti a totožnosti, praktické úsudky). Autor seznamuje s jednotlivými významnými škálami podrobněji, výklady doplňuje četnými obrázky: čtenář má vzácnou příležitost přehlédnout a v hlavních rysech informovat se o práci, uložené ve velké řadě odborných spisů světové literatury. A to o problému, který nutně zajímá každého učitele, obzvláště pak učitele úchylné mládeže. Pravda, že při rozmanitosti obsahu i úpravy četných škál, jež chtějí řešit jeden a týž problém, inteligenci dítěte, nutně klademe si otázku: Měří skutečně všechny totéž? Korelace mezi výsledky dosaženými při užití různých škál při těchto dětech nikde neukazuje naprostou shodu, ale vždy toliko shodu částečnou, někdy i nepatrnou. Jisto tedy, že se jimi neměří pokaždé totéž, že pojem inteligence není dosud vypracován, že pod ním objevují se obsahy často se různící. Z té příčiny i těšíme se na II. díl Váňovy studie, která slibuje mezi jiným zabývat se také problémem inteligence.

M. V.

Volta Review. Ročník 34. 1932.

Tento americký časopis je po každé stránce dobře veden a těší se oblibě učitelů amerických i zahraničních. Přináší hodně iniciativních článků z oboru hluchoty a zabíhá i do jiných příbuzných odvětví, zvláště nedoslýchavosti a němoty. Všechny úkoly řeší se teoreticky i prakticky. V těchto článcích se učitelé poctivě přiznávají k docíleným výsledkům a sdělují si navzájem všechny vady, bolesti a těžkosti, čímž umožňují spolupráci na širokém poli a korigování výsledků.

Také cizina má volnou cestu do tohoto časopisu. Redakce se opravdu snaží podati čtenářům informace z celého světa. Je to časopis, který je čten i jinými čtenáři než jen učiteli hluchých dětí, neboť má úroveň vědeckou.

U hluchých dětí v Americe je zvláště přihlíženo k vývoji smyslů, k pochopení přírody a úcty před její velikostí.

K tomu jim slouží skauting, který je hodně pěstován u hochů i dívek. J. Wright v jednom článku uvažuje o tom, že je dobře vyšetřiti všechny děti a zjistiti, které z nich mají třeba jen nepatrné zbytky sluchové. Tyto děti mají být určeny tak, aby mohly sluchových schopností upotřebiti, případně i rozvinouti. K tomu jsou dnes k dispozici technické pomůcky, takže učitel může postupovati tak, aby přihlížel k rozvoji sluchu a hlasu. Při vyučování reáliím je používáno filmu. Je to mnohem lepší názor než pouhý obraz. Uvažuje se o tom, zda by se filmu dalo použít i při vyučování řeči. Velmi zajímavý článek je »The Tadoma Method«. Tato metoda záleží v dokonalém ovládnutí hmatu při tvoření hlasů; dítě se učí odezírat chvění orgánů, zúčastněných při tvoření hlasu, při čemž jsou mluvící ústa zastíněna. Tento podnět našel i spolupracovníky v Anglii a ve Francii. M. Evans promlouvá k rodičům hluchých dětí. Dává jim rady, jak mají pomoci škole, upevňovat a doplňovat vzdělání dítek o prázdninách.